

DOSSIER D'ESTIU- LLENGUA CATALANA

4t

Activitat 1

Llegeix el text i, després, digues si les afirmacions següents són vertaderes o falses:

La veu de la metgessa de monstres es va sentir a través del pesant walkie-talkie que duia penjat al meu cinturó.

—De quin color és el gra, exactament, infermer Ozzy? Canvi!

No vaig poder respondre, perquè en aquell moment tenia les mans molt ocupades evitant una possible caiguda des de dalt de tot d'una escaleta de trenta metres. Per no pensar en la caiguda, vaig mirar més de prop l'enorme gra que tenia a quinze centímetres de la cara.

Tenia la mida d'una pilota inflable a punt d'esclatar i estava molt inflammat. El gra estava situat a l'extrem d'un nas enorme que pertanyia a un gegant també enorme, anomenat Petit Lionel. (En Lionel és molt baix per ser un gegant, i d'això li ve el nom. La major part de gegants fan uns seixanta metres, així que, si hem de ser francs, segur que en Lionel és més ogre que gegant.)

—Vinga, infermer Ozzy —va dir la insistent veu de la metgessa—. Repeteixo:

de quin color és...?

—ARA NO PUC AGAFAR EL TRANSMISSOR! —vaig cridar cap avall, en direcció a la metgessa, que subjectava aquella fràgil escala.

JOHN KELLY: *Hospital per a monstres. El crim viscós*. Barcanova.

	V	F
L'infermer Ozzy està enfilat en una escala.		
La metgessa pregunta a l'infermer quina forma té el gra.		
El gra té la mida d'una pilota de ping-pong.		
El gegant tenia el gra al nas.		

Activitat 2

Busca en la lectura dues paraules de cada tipus i escriu-les:

- Paraules monosíl·labes: _____
- Paraules bisíl·labes: _____
- Paraules trisíl·labes: _____

- Paraules polisíl·labes: _____

Activitat 3

Subratlla o encercla la síl·laba tònica d'aquestes paraules:

monstre

caiguda

ogre

això

centímetres

escaleta

metgessa

tenia

extrem

Activitat 4

Separa en síl·labes les paraules següents. Fixa't en l'exemple:

color: co-lor

• infermer: _____ - _____ - _____

• quinze: _____ - _____

• avall: _____ - _____

• seixanta: _____ - _____ - _____

• enorme: _____ - _____ - _____

• trenta: _____ - _____

• insistent: _____ - _____ - _____

• anomenat: _____ - _____ - _____ - _____

• aquella: _____ - _____ - _____

Activitat 5

Completa les oracions següents amb la paraula adequada:

sintagma – paraula – verb – sons – oració

- L'_____ és el conjunt de paraules ordenades i amb sentit. Les oracions sempre han de tenir, com a mínim, un _____.

- El _____ és el grup de paraules ordenades al voltant d'un mot principal.
- La _____ és el grup de _____ ordenats que tenen un significat determinat.

Activitat 6

Posa els punts que falten al text. Recorda de posar majúscula a la paraula següent del punt.

Aquella nit hi havia lluna plena i, per tant, em vaig tornar home llop
L'àvia encara no m'havia vist convertir-m'hi Li va semblar que em quedava

bé l'home llop; li encanten les pel·lis antigues de por i sovint en mirem quan la visitem

Però aquella nit, l'Emma va triar una ridícula i avorrida pel·li romàntica
Quan es va acabar vaig pujar a dormir, i llavors és quan va aparèixer el

ratpenat a l'ampit de la finestra.

STEVEN BANKS: *Mossegades monstruoses. Tom alça el vol.* Barcanova.

Activitat 1

Llegeix el text i, després, marca la resposta correcta de cada pregunta:

Enmig del mar, l'aigua és tan blava com les fulles del més bell capblau i tan transparent com el més pur cristall; però és molt profund, més profund del que pugui aconseguir la més llarga cadena d'àncora; podrien posar-se molts campanars, els uns damunt dels altres, per arribar des del fons fins a la superfície de l'aigua. Allà baix hi viu el poble del mar. Però no us penseu que allà no hi ha més que un despullat fons de sorra. No, allà hi creixen arbres i plantes prodigioses, amb fulles i tiges tan flexibles que al més mínim moviment de l'aigua es mouen com si estiguessin vives. Els peixos, grossos i petits, llisquen per entre les branques igual que els ocells per l'aire. A la part més fonda hi ha el castell del rei del mar; els seus murs de corall i les llargues finestres punxegudes són de l'ambre més transparent, i el sostre està construït amb petxines, que s'obren i es tanquen amb els moviments de l'aigua. És preciós, ja que cada una té una brillant perla que seria el més preat ornament de la corona d'una reina. [...]

Davant del castell hi havia un gran jardí, amb arbres blaus i vermells com el foc; els seus fruits brillaven com l'or i les seves flors, com un foc abrusador, però blau com les flames del sofre. Per sobre hi creixia un fabulós escull blau. Hom podria creure que estava suspès en l'aire i que veia el cel per sobre i per sota, però en realitat era al fons del mar. Quan hi havia calma absoluta es podia albirar amb prou feines el sol, que semblava una flor púrpura del calze de la qual sortia llum.

ESPIDO FREIRE: «La sireneta», dins *Contes de sempre com mai no te'ls han explicat*. Barcanova.

• Com és el mar?

- ☐ És blau, tèrbol i fondo.
- ☐ És blau, transparent i fondo.
- ☐ És blau, brut i poc fondo.

• Com és el castell del rei del mar?

- ☐ És molt bonic.
- ☐ És lleig i està deixat.
- ☐ No és gaire bonic perquè hi ha petxines enganxades.

• Què hi ha davant del castell?

- ☐ Hi ha un jardí petit.
- ☐ Hi ha un jardí petitó amb arbres grocs.
- ☐ Hi ha un jardí gran amb arbres.

Activitat 2

Describeu el paisatge d'aquesta imatge:

Activitat 3

Classifica les paraules següents en la taula de sota:

blava – cristall – damunt – àncora – fulles – ànima – brillant – peixos
superfície – jardí – púrpura – punxegudes – perla – castell
còmode – escull – reina – corona – ràpida – abrusador – làmina

Paraules agudes	Paraules planes	Paraules esdrúixoles

Activitat 4

Completa les oracions amb una de les dues paraules que hi ha entre parèntesis:

- Aquelles noies no _____ (*són / son*) germanes però _____ (*és / es*) diuen igual.
- _____ (*Sí / Si*) vols que en Joan et senti, crida'l ben fort _____ (*pèl / pel*) balcó.
- _____ (*Món / Mon*) germà arribarà del Japó el _____ (*mes / més*) que ve.
- No _____ (*se / sé*) si avui li fa mal la _____ (*mà / ma*).
- L'animal preferit del pastor _____ (*és / es*) aquell _____ (*bé / be*) amb les potes negres.

Activitat 5

Subratlla en el text una oració de cada tipus d'acord amb la llegenda de colors:

oració enunciativa

oració interrogativa

oració exclamativa

oració imperativa

La mare ha preparat espaguetis a la bolonyesa. Porta posat el seu equip de netbol perquè el dilluns a la nit hi juga.

—Escolta, Matthew, et presentaràs a l'equip júnior de bàsquet? —pregunta l'Ingrid, la meva germana petita.

—Dimecres? Però si és demà passat! —M'aixeco d'un salt de la cadira—. He d'anar a practicar!

—Seu i acaba de sopar —diu la mare—. Ja tindràs temps de sobres per practicar demà.

—No t'ho pensis pas —responc—. Tinc futbol després de l'escola, no te'n recordes?

—Calma't, nano —em diu el pare posant-me una mà a l'espatlla—. Pots practicar a l'hora de dinar, com has fet avui. Has superat l'Anna amb aquell gran llançament, no te'n recordes?

Activitat 1

Llegeix el text i, després, contesta les preguntes:

Cap de les persones que van conèixer el petit Thomas Alva Edison s'hauria pensat mai que esdevindria un gran inventor. I per què? Doncs perquè, com acostuma a passar amb els genis, de nen no encaixava enlloc. Quan tenia vuit anys va començar a anar a escola, però ben aviat el director el va considerar un alumne poc intel·ligent i poc treballador. Quina poca vista!

Però la mare d'en Thomas, que havia estat professora, va decidir que l'educaria a casa. I ella va saber despertar en el seu fill una curiositat sense límits. Amb deu anys, Edison va muntar el seu primer laboratori al soterrani. Hi feia tots els experiments de química i física que trobava als llibres de ciència. [...]

Per guanyar uns calerons, també venia caramels i diaris al tren. I quan tenia quinze anys va salvar un nen petit de morir aixafat per una màquina. Aquella bona obra va tenir un premi inesperat. El pare del nen era el cap d'estació i, com a mostra d'agraïment, va ensenyar a Edison l'ofici de telegrafista. Sabeu què era un telègraf? Era el giny amb el qual es transmetien missatges abans que s'inventés el telèfon! I Edison va aprofitar el temps i aviat va aconseguir feina en un tren i, en les estones mortes, aprofitava per fer experiments de química al vagó. Es devia distreure força, perquè un dia gairebé va provocar un xoc. Vigila, Thomas!

«Thomas Edison, el pare de la bombeta», dins *Petit Sàpiens*
(https://www.petitsapiens.cat/personatges/thomas-edison-pare-bombeta_203081_102.html).

- A quina edat Thomas Edison va començar a anar a l'escola?

- Què va fer als deu anys? _____

- Què feia per guanyar diners? _____

- Què va passar quan tenia quinze anys? _____

- Quin ofici va aprendre? _____

- Què era un telègraf? _____

Activitat 2

Completa aquestes parelles de paraules amb **a** o **e**:

____stre, ____stral

r____ta, r____tolí

g____l, g____lat

s____da, s____dós

n____u, n____var

p____re, p____rent

s____l, s____lar

p____u, p____uet

m____r, m____riner

Activitat 3

Completa aquestes parelles de paraules amb **o** o **u** i accentua-les si cal:

____s, ____sset

p____ma, p____mera

____ll, ____lles

s____c, s____cós

m____c, m____car

c____rrer, c____rredor

tr____c, tr____car

c____ll, c____llaret

m____sic, m____sical

Activitat 4

Classifica aquestes paraules segons el camp semàntic a què pertanyen:

cuiner – bàsquet – advocada – futbol – criquet – mestre – infermer
handbol – ciclisme – taxista – dissenyadora – tenis – dependent
metgessa – waterpolo – ping-pong

Oficis	Esports

Activitat 5

Marca amb una creu el gènere i el nombre d'aquests noms:

	Masculí	Femení	Singular	Plural
escola				
experiments				
telèfon				
llibres				
feina				
alumne				

Activitat 6

Completa aquesta graella:

Masculí	Femení
professor	
	cartera
savi	
	ceramista
nebot	

Singular	Plural
pastanaga	
	peres
peix	
carrer	
mona	

Activitat 7

Subratlla el subjecte d'aquestes oracions:

- **Edison** va muntar el seu primer laboratori al soterrani.
- El metge li ha receptat un xarop.
- Els viatgers agafen l'autobús de les vuit.
- Les alumnes de quart de primària aniran a visitar el museu de la ciutat.
- Els animals de la granja pasturen pel prat.

Activitat 1

Llegeix el text i, després, digues si les afirmacions següents són vertaderes o falses:

Aquell matí plovia a bots i barrals. El cel s'havia enfosquit. Les fulles dels arbres queien a terra. Els trons feien tremolar les parets. El pati s'havia omplert de bassals i els nens de quart entraven a classe sense fer fila.

La Sara Pegues pensava en el treball de Socials. La senyoreta, la Ramona Rondinaire Rondinetes, els havia deixat llibertat per triar el tema que volguessin i ella el feia de Joan Miró. La Sara repassava mentalment la informació que tenia del pintor quan va veure el Pau Caguetes aturat al fons del passadís, d'esquena a la finestra. El nen tremolava de cap a peus i les dents li repicaven. «Pobre Pau, segur que els trons l'espanten», va dir-se la Pegues, i va córrer al seu costat.

—No pateixis, Pau, la pluja aviat se n'anirà —va mentir la Sara sense deixar

de mirar un núvol negre que s'apropava.

—No és pas la pluja el que m'espanta —va respondre el nen en veu baixa—. La Fiona diu que si no voto el seu dibuix m'arrencarà tots els cabells del cap!

El Pau va assenyalar els dos dibuixos que hi havia penjats a la paret. Un era de la Fiona Fastigosa i l'altre, del Quim Consciència. Aquell matí s'havia de fer la votació final per decidir quin dibuix serviria per decorar la paret blava del gimnàs.

GISELA POU: *La Sara Pegues i el mural blau*. Barcanova.

	V	F
Els nens de quart entraven ordenadament a la classe fent una fila.		
El Pau estava espantat per culpa de la Fiona.		
A la paret hi havia penjats dos dibuixos, el de la Fiona i el del Pau.		
La senyoreta Ramona decidiria quin dels dos dibuixos guanyaria.		

Activitat 2

Fixa't en el nom dels personatges de la narració i explica breument com creus que és cada un:

Sara Pegues: _____

Ramona Rondinaire Rondinetes: _____

Pau Caguetes: _____

Fiona Fastigosa: _____

Quim Consciència: _____

Activitat 3

Escriu el, la o l' davant de cada paraula:

___ oliva	___ humitat	___ ogre	___ ungla
___ amiga	___ iaia	___ ianqui	___ capell
___ índia	___ Oriol	___ extrem	___ àngel
___ autor	___ herba	___ hiena	___ imaginació

Activitat 4

Copia aquestes oracions escrivint els nombres amb lletres:

- Al jardí hi ha 24 margarides i 32 roses.

- L'any 2019 tenia 16 anys.

- A la ciutat hi ha 2.789.163 habitants.

- Trobaràs la resposta a la pàgina 303 del llibre.

- A l'aquari hi ha 1.254 peixos.

Activitat 1

Llegeix aquesta crítica i, després, respon a les preguntes:

Carles Cano introdueix cadascuna de les històries del seu llibre *El secret de l'avi* amb un relat entre l'avi contacontes i els seus nets. Un relat que donarà peu a la imaginació del protagonista i desencadenarà un remolí de fantasia i imaginació que no sempre deixa la història tancada, sinó que dona opció que els nets de ficció —i per extensió els lectors— vagin més enllà.

L'avi del llibre de Carles Cano s'empesca les seves històries a partir de tres elements: una pinta, una carta del rei de bastos i una pedra («El rei Pelat»), un clauer amb la torre Eiffel, un cademat sense clau o un ham de pescar («París, el peix i el cademat»), un gat negre, un ocell i la pluja de París («La maga Staropolsky»), un escarabat dissecat, un botó metàl·lic i una llavor o pinyol («El missatge de l'ampolla») i unes claus, una navalla i un os de xai («La pirata»).

En l'edició d'*El secret de l'avi*, hi intervé com a coautor l'il·lustrador Federico Delicado, que dota d'una mirada particular allò que abans ja ha dit i ha escrit l'autor. Entre les seves làmines, sempre en color, és especialment suggeridora la que ocupa la coberta. La fantasia que caracteritza habitualment els relats de Carles Cano s'aparella amb l'estil personal de les il·lustracions de Federico Delicado, i, a quatre mans, aconseguen una història que festeja amb la fantasia d'allò més bé.

ANDREU SOTORRA (adaptació)

(<https://www.andreusotorra.com/cornabou/critica/barcanova.html>•

Com es titula el llibre de què parla la crítica? _____

• Qui és l'autor del llibre? _____

• Qui és l'autor de la crítica? _____

• Qui és Federico Delgado? _____

• Fixa't en la portada. Quin conte deu estar explicant l'avi en aquest moment? Com ho has sabut? _____

- Et venen ganes de llegir aquest llibre després de llegir-ne la crítica? Per què? _____

Activitat 2

Marca la resposta correcta de cada pregunta:

a) Qui et sembla que deu ser el protagonista del llibre?

☐ Els nets d'un avi.

☐ Un avi.

☐ Un rei pelat.

• **Com són les històries del llibre?**

☐ Fantasioses i imaginatives.

☐ Molt realistes.

☐ Suggestores.

• **A partir de quins tres elements l'avi s'inventa la història titulada «La maga Staropolsky»?**

☐ Una pedra, una pinta i un botó.

☐ Unes claus, una llavor i un escarabat.

☐ La pluja de París, un ocell i un gat negre.

Activitat 4

Completa la taula amb paraules de la lectura:

c + (a, o, u)	c + (consonant)	que, qui

Activitat 5

Relaciona i forma frases fetes:

Fer un ulls •	• un liró.
Parlar per •	• com unes taronges.
Dormir com •	• una seda.
Deixar amb •	• les butxaques.
Anar com •	• una olla de cols.
Ser •	• un pam de nas.

Activitat 6

Tria una frase feta de l'activitat anterior i explica'n el significat:

Activitat 7

Completa la taula amb les quatre formes d'aquests adjectius:

Masculí singular	Femení singular	Masculí plural	Femení plural
	bruta		
		complicats	
llarg			
		bonics	
espès			
		negres	
marró			

Activitat 1

Llegeix el text i, després, marca la resposta correcta de cada pregunta:

Escena II (Jardí)

Hi ha uns rosers, junt amb d'altres flors i plantes de jardí. Una heura. És de nit. Un FOLLET s'està menjant, amb una golafreria evident, les roses d'un dels rosers. De darrere d'uns matolls surt el JARDINER [...].

JARDINER: Ja et tinc!

(El FOLLET espernega i gemega, intentant deslliurar-se'n, però és inútil.)

JARDINER: Així que eres tu? Ja m'ho pensava, que havia de ser alguna cosa així! Però ara sabràs quin pa hi donen, lladre de roses! Tot el palau preocupat per aquestes roses i aquest brivall se les cruspeix. Molt bé, homenet, molt bé. Anem a veure el rei!

FOLLET: Deixa'm estar, deixa'm anar!

JARDINER: En això mateix estava pensant: deixar-te fugir. Fa tres nits que vetllo, esperant-te!

FOLLET: Mira que no saps qui soc!

JARDINER: El qui es menja les roses de la reina, ve-li aquí qui ets!

FOLLET: Un follet, soc! I tinc poders. I vigila el que em fas perquè en podries sortir malparat.

JARDINER: Compta la por que em fas!

FOLLET: No em creus, eh? Mira aquella heura.

JARDINER: Quina? *(Mira per damunt del muscle. El FOLLET aprofita l'ocasió per deslliurar-se d'una estrebada.)*

FOLLET: Aquesta! *(Fa una passada màgica amb els braços mentre s'allunya del JARDINER, que el comença a perseguir.)* [...]

(Es persegueixen per l'escenari. Mentrestant l'heura ha començat a créixer extraordinàriament.) [...]

JARDINER: Òndia! Què passa aquí?

FOLLET: Què ha de passar? Que li he tirat un encanteri...

PEP ALBANELL: *El rei i el drac* (adaptació). Edicions 62.

a) Qui són els personatges d'aquesta escena?

- ☐ El jardiner i el rei.
- ☐ El follet i el jardiner.
- ☐ El jardiner, el follet i la reina.

b) Per què fa tres nits que el jardiner vigila?

- ☐ Perquè vol saber qui es menja les roses de la reina.
- ☐ Perquè vol saber qui es menja l'heura del jardí.
- ☐ Perquè vol saber qui fa créixer les plantes del jardí.

c) Quan passa l'escena?

- ☐ Al matí.
- ☐ A la nit.
- ☐ A la tarda.

d) Què té el follet?

- ☐ Té una vareta màgica.
- ☐ Té encanteris.
- ☐ Té poders.

e) Què decideix fer el follet?

- ☐ Llançar un encanteri als rosers perquè creixin.
- ☐ Cruspir-se l'heura del jardí de la reina.
- ☐ Llançar un encanteri a l'heura perquè comenci a créixer.

f) Com es diuen les frases que hi ha entre parèntesis?

- ☐ Anotacions.
- ☐ Acotacions.
- ☐ Intuïcions.

Activitat 2

A quin gènere teatral creus que pertany l'obra de teatre *El rei i el drac*?

Activitat 4

Completa cada casella de la taula amb dues paraules del text:

Sonen com <i>amiga</i>		Sonen com <i>gener</i>	
<i>g</i>	<i>gu</i>	<i>g</i>	<i>j</i>

Activitat 5

Escriu el present d'indicatiu dels verbs *gemegar* i *menjar*:

gemegar	menjar

Activitat 6

Busca en el text una paraula de la mateixa família que les següents:

- a) estrep: _____ d) abraçar: _____
- b) golafre: _____ e) creixement: _____
- c) poruc: _____ f) encant: _____

Activitat 8

Subratlla els pronoms forts i encercla els pronoms febles d'aquestes oracions:

- a) Ella ha trucat a les seves cosines i els ha explicat el pla.
- b) Nosaltres anirem a veure l'àvia i li portarem el regal.
- c) Si ells no volen venir no et preocupis; ja vindrem nosaltres.
- d) Ja m'ha felicitat tres vegades!

Activitat 1

Llegeix el poema i, després, respon a les preguntes:

TROBADA SALVATGE

Pedalejant amb la colla
pel camí de la riera:
un soroll de mil dimonis!
Jo m'he aturat la primera.

Llavors s'ha plantat davant
una femella senglar!
Com ho sé? Mira les cries!
Hem deixat de respirar.

Amb enutjosa mirada
ha esguardat les nostres bicis
i ha fugit muntanya amunt
fent renecs i malefícis.

Si s'arriba a decidir,
quina hauria investit?
Potser la meva vermella
o la groc descolorit?

NÚRIA ALBERTÍ: *Gri grill i altres animalades*. Barcanova.

- Quantes estrofes té el poema? _____
- I quants versos té cada una? _____
- Com és la rima del poema? _____

Activitat 2

Marca amb una X si les afirmacions següents són vertaderes (V) o falses (F):

	V	F
L'autora del poema i els seus amics van amb bicicleta per una riera.		
L'autora del poema s'atura la segona.		
La colla d'amics es troben una femella senglar que va sola.		
La femella senglar està molt tranquil·la.		
La bicicleta de l'autora és de color vermell.		

Activitat 3

Relaciona cada paraula amb la definició corresponent:

- malefici •
- renec •
- enutjós •
- esguardar •
- Paraulota, paraula grollera.
- Mirar.
- Pràctica per fer mal a algú per art d'encantament.
- Enfadat.

Activitat 4

Escriu dues paraules que rimin amb aquests mots:

Avall: _____

Monument: _____

Activitat 5

Escriu el nom del que es veu en cada imatge:

		
		

Activitat 6

Forma 5 mots compostos amb aquestes paraules:

caigudes porta pinta nous obre para equipatge llavis
trenca llaunes

.....

.....

Activitat 7

Subratlla els verbs de la segona estrofa del poema i completa la taula de sota:

**Llavors s'ha plantat davant
una femella senglar!
Com ho sé? Mira les cries!
Hem deixat de respirar.**

Forma verbal	Infinitiu	Present o passat?

Activitat 8

Escriu una oració en què hi hagi un verb en futur i un en present:

Activitat 1

Llegeix aquest correu electrònic i, després, respon a les preguntes:

The screenshot shows an email client interface. At the top, there is a blue button labeled 'Envia' with a dropdown arrow. To the right are icons for search, delete, and reply. Below this is the 'Per a' (To) field containing 'ppau.mirett@gmail.com' and a 'C/o' field. The 'A/c' (From) field is empty. The subject line is 'Vacances'. The body of the email contains the following text:

Benvolgut Pau,

Ja queda poc perquè el curs s'acabi i t'escric per saber si l'estiu vinent ens veurem al poble.

Jo l'any passat no vaig poder anar-hi perquè l'àvia no es trobava gaire bé, però enguany en té moltes ganes.

He pensat que, com que serà el teu aniversari, podem organitzar una festa al pati de casa dels meus avis. Ens ho passarem genial.

Escriu-me i comenta'm alguna cosa sobre els plans que teniu per a aquestes vacances.

Un petó,

Maria

• Qui escriu el correu? _____

• A qui l'envia? _____

• L'any passat la Maria va poder anar de vacances al poble? Per què?

• Quina idea ha tingut la Maria?

• Què més podrien fer per celebrar l'aniversari d'en Pau?
